

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2026-2031

Innehållsförteckning

1.	Utgångspunkter och mervärde.....	3
2.	Inriktning och mål för det svenska biståndet.....	4
3.	Verksamhet och målrelaterad analys.....	5

1. Utgångspunkter och mervärde

Denna landstrategi styr Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo (DRK) från och med den 1 juli 2026 till och med den 31 december 2031.

DRK är ett av världens fattigaste länder och präglas av en långvarig humanitär kris. Majoriteten av befolkningen lever under gränsen för extrem fattigdom och de humanitära behoven är omfattande. Landets utveckling hindras av konflikter, framför allt i de östra delarna, svaga institutioner, korruption och fattigdom. Samtidigt är DRK ett av världens mest naturresursrika länder och av vikt för världens gröna och digitala omställning. Landet har en betydande utvecklingspotential och en viktig roll för den regionala stabiliteten och ekonomiska utvecklingen samt för det globala klimatarbetet.

DRK:s regerings prioriteringar framgår av ett flerårigt nationellt utvecklingsprogram för 2024–2028 som kompletterar en nationell utvecklingsplan fram till 2050. Fokus är att fullt ut utnyttja landets resurser, särskilt inom utvinnings- och jordbrukssektorerna, för en diversifierad ekonomi, minskad fattigdom och främjande av fred.

Utvecklingen i DRK är av vikt för Sverige och EU som har ett intresse av starka och fördjupade relationer med DRK. Det gäller politisk dialog och geopolitiska aspekter liksom handel, investeringar, den gröna och digitala omställningen, biologisk mångfald och det globala klimatarbetet. En fredlig, demokratisk och hållbar utveckling i DRK och regionen utgör ett väsentligt svenskt intresse.

För svensk del finns möjligheter till synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken samt svenska offentliga och privata aktörers verksamhet i och utbyten med DRK.

DRK har huvudansvaret för sin egen utveckling men internationellt stöd kan spela en katalytisk roll och behövs för att främja en hållbar, demokratisk och fredlig utveckling samt reformsträvanden i landet. Sverige har genom statliga och privata aktörer en lång erfarenhet i landet. Ett svenskt mervärde finns genom kunskap och stöd inom bland annat hållbar naturresursförvaltning, grön och digital omställning, demokrati, jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, dialog, medling och försoningsarbete liksom fredsbyggande.

I operationalisering och genomförande av strategin ska risk för biståndsberoende alltid identifieras och motverkas. All verksamhet ska utformas för att bidra till hållbara resultat som består efter avslutad insats. Stödet ska vara utformat så att det bidrar till att DRK långsiktigt kan ta ansvar för sin egen utveckling och befolkningens välbefinnande.

2. Inriktning och mål för det svenska biståndet

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet utgör samtidigt ett viktigt verktyg för utrikespolitiken, och kan bidra till att främja och värna svenska intressen och prioriteringar.

Utvecklingssamarbetet inom denna strategi ska ta sin utgångspunkt i regeringens reformagenda för svenskt bistånd: Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726).

Strategin styr användningen av medel som anslås under anslaget 1.1 Biståndsverksamhet, anslagspost 1.9 Afrika i regleringsbrev avseende Sida för respektive budgetår.

Sida får indikativt använda cirka 230 miljoner kronor per år för verksamhet inom ramen för strategin för DRK 2026–2031. Det faktiska årliga beloppet beslutas i regleringsbrevet för respektive år.

Sidas verksamhet ska bidra till följande mål:

- Förbättrade försörjningsmöjligheter genom inkluderande institutioner, jobbskapande, handel och utbildning.
- Påskyndad grön omställning som främjar stärkt klimatanpassning samt skydd för ekosystem och biologisk mångfald.
- Stärkt demokratisk utveckling, med ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter, rättsstatens principer samt frihet och egenmakt för kvinnor och flickor.
- Ökad tillgång till hälsa inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.
- Ökad förmåga att förebygga, hantera och lösa konflikter fredligt.

Sida ansvarar för att utveckla målens uppföljnings- och mätbarhet inom ramen för sin operationalisering av strategin, exempelvis genom formulering av indikatorer och/eller delmål.

3. Verksamhet och målrelaterad analys

Med utgångspunkt i principerna för utvecklingseffektivitet ska Sveriges utvecklingssamarbete i DRK vara långsiktigt, resultatorienterat och effektivt, och genom tydliga och realistiska krav stärka en långsiktig utveckling med brett ägarskap hos aktörer i landet.

Komplementaritet med tematiska och regionala strategier bör eftersträvas där så är påkallat.

Verksamheten inom ramen för strategin ska operationaliseras, genomföras och följas upp i enlighet med de principer och processer som anges i uppdrag om bland annat evidensbaserad styrning, genomförande och uppföljning av landstrategier och andra strategier inom biståndet (se till exempel UD2024/17865, UD2026/06869 och UD2026/08216).

I genomförandet bör Sida prioritera samarbetsparter som har god förmåga och kapacitet att ställa om och anpassa verksamheten till plötsliga förändringar.

Sida ska i genomförandet av verksamheten särskilt beakta följande.

Förbättrade försörjningsmöjligheter genom inkluderande institutioner, jobbskapande, handel och utbildning

Fattigdomen i DRK är utbredd och behovet av förbättrade försörjningsmöjligheter och ekonomisk utveckling stort. Den unga och snabbt växande befolkningen saknar ofta den utbildning, kompetens och erfarenhet som efterfrågas på arbetsmarknaden, vilket tillsammans med ett utmanande affärsklimat, svaga institutioner och bristfällig infrastruktur hämmar företagande, handel och ekonomisk tillväxt. Allvarliga brister gällande arbetsvillkor, inklusive tvångs- och barnarbete förekommer i landet. Det finns redan ett svenskt engagemang, även från svenska företag, inom främst gruvnäring, energi, transport, jordbruk och skogsbruk med potential att bidra med kunnande och stärka utvecklingen inom dessa sektorer

Verksamheten inom strategin ska därför stödja insatser som kan bidra till att främja jobbskapande och produktiv sysselsättning, med skäliga arbetsvillkor,

handel och utbildning inom framför allt jordbruk, skogsbruk, gruvnäring, transport och energi för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt liksom insatser för att öka inhemsk resursmobilisering. Även utveckling av ansvarsfulla, hållbara och transparenta värdekedjor bör främjas. Samtidigt bör stöd inriktas på att bidra till att utveckla regelverk, institutioner och processer som främjar ett gott affärsklimat och handel. Verksamhet som bidrar till minskad förekomst av tvångs- och barnarbete kan ingå. Där det bidrar till måluppfyllnaden bör medverkan av den svenska resursbasen främjas. Fokus bör även vara på regional ekonomisk integration och handel i gränsområden för att främja sysselsättning samt fredsskapande och samverkan mellan befolkningsgrupper och lokala myndigheter i dessa områden.

Påskyndad grön omställning som främjar stärkt klimatanpassning, skydd för ekosystem och biologisk mångfald

DRK har stora resurser av kritiska mineraler, världens näst största regnskog och stora delar av världens största våtmarker. Detta ger landet strategisk vikt i den gröna omställningen och det globala klimatarbetet. Samtidigt är DRK ett av världens mest sårbara länder för klimatförändringar. Översvämningar, jordskred, markdegradering, avskogning och förlust av biologisk mångfald drabbar befolkningen hårt och påverkar människors försörjning och landets ekonomi.

Landet är i stort behov av stöd till en snabbare grön omställning, stärkt klimatanpassning och skydd av landets regnskogsområden, unika ekosystem och biologiska mångfald. Det finns stor potential att utveckla gröna investeringar i landet. Svenska lösningar, kunnande och engagemang inom grön omställning, hållbar naturresursförvaltning, hållbart skogsbruk och jordbruk, hållbar gruvnäring, vattenförvaltning, klimatåtgärder och fossilfri energi kan bidra positivt till utvecklingen inom dessa områden.

Verksamheten inom strategin ska därför bidra till att främja en grön omställning, hållbar naturresursförvaltning, hållbart skogsbruk och jordbruk, hållbar gruvnäring, vattenförvaltning, klimatåtgärder och grön energi. Även förbättrat skydd för landets regnskogsområden, ekosystem och biologiska mångfald liksom befolkningens motståndskraft ska beaktas. Där det bidrar till effektiv måluppfyllnad bör medverkan av den svenska resursbasen främjas.

Stärkt demokratisk utveckling, med ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter, rättsstatens principer samt frihet och egenmakt för kvinnor och flickor

Skyddet av mänskliga fri- och rättigheter i DRK är bristfälligt. Kvinnor och flickor är särskilt utsatta. Kvinnors politiska och ekonomiska deltagande samt deltagande i fredsprocesser har ökat men är fortsatt begränsat. Reformerna för ökad jämställdhet sker men går långsamt. Hot och trakasserier mot människorättsförsvarare, journalister och civilsamhällesaktörer är återkommande.

De offentliga institutionerna i DRK är svaga. Rättssystemet är svagt och strafffriheten och korruptionen omfattande. Behovet av övergångsrättvisa är stort. DRK har behov av stöd för att främja en demokratisk utveckling som stärker människors frihet och bidrar till ökad stabilitet och långsiktig utveckling samt respekt för mänskliga fri- och rättigheter och rättsstatens principer.

Verksamheten inom strategin ska därför inriktas på insatser som kan bidra till att stärka skyddet för mänskliga fri- och rättigheter i DRK, inklusive för personer som tillhör grupper som är särskilt utsatta, anti-korruption, övergångsrättvisa och ansvarsutkrävande. Kvinnors och flickors fri- och rättigheter, politiska deltagande, ekonomiska egenmakt samt deltagande i fredsprocesser är av särskild vikt.

Ökad tillgång till hälsa inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

DRK är utsatt för allvarliga och återkommande hälsohot som drabbar särskilt utsatta grupper hårdast. Begränsad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt bristen på trygg mödravård bidrar till en mödradödlighet som är en av världens högsta. Det sexuella och könsbaserade våldet är utbrett, inte minst i de konfliktdrabbade delarna av landet. Tillgång till vatten, sanitet och hygien är nära kopplat till sexuell och reproduktiv hälsa liksom till hälsa i ett bredare perspektiv.

Inom SRHR har Sverige ett tydligt mervärde och möjlighet att positivt påverka utvecklingen som en av få givare och en ledande aktör inom dessa frågor i DRK och där insatserna visat på varaktig effekt.

Verksamheten ska därför inriktas på att stärka motståndskraften mot hälsohot och främja hälsoinsatser för de mest utsatta, stärka tillgången till SRHR-

relaterad sjukvård och utbildning inklusive mödrahälsovård samt ökad tillgång till nutrition och rent vatten, sanitet och hygien.

Ökad förmåga att förebygga, hantera och lösa konflikter fredligt

DRK präglas sedan årtionden av instabilitet och konflikter. Situationen har försämrats ytterligare och de humanitära behoven har ökat med AFC/M23:s kontroll över områden i östra DRK liksom andra väpnade gruppers verksamhet. Den illegala spridningen av små och lätta vapen har en betydande inverkan på mänsklig säkerhet och återuppbyggnad. Landet har fortsatt behov av stöd för att minska våldsnivåerna och stärka förutsättningarna för stabilitet och hållbar fred.

Verksamheten inom strategin ska därför inriktas på stöd till fredlig konfliktlösning och förebyggande av konflikter. Ett särskilt fokus bör vara på kvinnor, flickor och unga i konflikt samt kvinnors och ungas deltagande i fredsprocesser. Även stöd till processer och program för hantering av väpnade grupper såsom avväpning, demobilisering och återintegrering av före detta kombattanter kan övervägas.

Övergripande frågor

För att stärka den långsiktiga hållbarheten och effektiviteten i utvecklingsarbetet ska klimatförändringarna och miljöpåverkan genomgående beaktas och möjligheter att bidra till utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder övervägas i all verksamhet. Där så är relevant och effektivt kan ett eller flera delmål om klimat och miljö inkluderas i insatser som har ett annat huvudsyfte än klimat och miljö.

Verksamheten bör bidra till genomförandet av internationella klimat- och miljöavtal.

Digitaliseringens möjligheter ska utforskas och utnyttjas där det är möjligt och bedöms vara effektivt. Stöd till digitalisering ska värna cybersäkerhet och respekt för mänskliga fri- och rättigheter, främja säker och betrodd digital infrastruktur, samt syfta till att minska digitala klyftor.

Strategins verksamhet kan vid behov bidra till upprätthållande av grundläggande samhällstjänster i syfte att minska de humanitära behoven och sträva efter att bygga motståndskraft i utsatta samhällen, vilket kan inkludera föregripande insatser. Detta förutsätter att Sida främjar såväl

samverkan som synergier mellan humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete och fredsbyggande.